PATVIRTINTA
Vilniaus Žirmūnų gimnazijos direktoriaus
2026 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-109 (1.3)

VILNIAUS ŽIRMŪNŲ GIMNAZIJOS

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Žirmūnų gimnazijos (toliau – Gimnazija) Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) paskirtis – padėti užtikrinti sveiką ir saugią aplinką bei nustatyti vienodą smurto bei patyčių stebėsenos, prevencijos bei intervencijos vykdymą Gimnazijoje.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 30-1602 patvirtintu Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu ir „Reagavimo į patyčias mokykloje“ rekomendacijomis.

3. Aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias reaguojama nepriklausomai nuo jų turinio ar formos;

3.2. kiekvienas Gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, reaguoja ir jas stabdo;

3.3. veiksmų imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiojo, besityčiojančio ar patiriančio patyčias amžiaus ir pareigų.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. patyčios – tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, kuriais psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turintis asmuo ar asmenų grupė siekia kitą asmenį pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

4.1.1. patyčios gali būti žodinės, fizinės, socialinės ir elektroninės; jos gali būti tiesioginės arba netiesioginės;

4.2. patiriantis patyčias asmuo – mokinys ar suaugęs, iš kurio tyčiojamasi;

4.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir (ar) prie jų prisidedantis;

4.4. patyčių stebėtojas – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

4.5. patyčių prevencija – Gimnazijos bendruomenės veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, šviečiant, informuojant ir taikant kitas prevencines priemones;

4.6. patyčių intervencija – veiksmų ir pagalbos priemonių visuma, taikoma visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), prireikus įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) (toliau - Tėvai);

4.7. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos Gimnazijoje stebėjimas, registruotų atvejų ir kitos reikšmingos informacijos analizė, reikalinga prevencijai ir intervencijai planuoti.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

5. Patyčių prevencija ir intervencija yra Gimnazijos veiklos dalis. Jos planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi Gimnazijos direktorius, Vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi Gimnazijos bendruomenės nariai.

6. Gimnazijos direktorius atsakingas už Aprašo įgyvendinimą ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą (atsižvelgiant į Gimnazijos stebėsenos duomenis), vykdymą bei pristatymą Gimnazijos bendruomenei.

7. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymą koordinuoja neformaliojo švietimo ir pagalbos mokiniui skyriaus vedėjas bei Gimnazijos socialiniai pedagogai, kurie kasmet:

7.1. organizuoja mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

7.2. renka iš klasių vadovų apibendrintą informaciją apie fiksuotus patyčių atvejus ir ne rečiau kaip kartą per pusmetį ją analizuoja;

7.3. pagal surinktus duomenis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

7.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį VGK;

7.5. teikia siūlymus Gimnazijos direktoriui dėl Aprašo įgyvendinimo bei tobulinimo bei darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

8. Klasių vadovai analizuoja ir apibendrina informaciją apie patyčias, informuoja socialinius pedagogus apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

9. Visais įtariamų ar pastebėtų patyčių atvejais kiekvienas Gimnazijos darbuotojas:

9.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias - nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

9.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, Gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

9.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (Tėvus ar Gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

9.4. apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias informuoja klasės vadovą ir socialinį pedagogą bei pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

10. Kiekvieno Gimnazijos darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias (toliau – e.patyčios) ar gavus apie jas pranešimą:

10.1. išsaugo turimus e.patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi veiksmų joms sustabdyti;

10.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (Tėvus ar Gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

10.4. informuoja klasės vadovą ir socialinį pedagogą apie e.patyčias ir pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas) bei įrodymus (išsaugotą informaciją).

11. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

11.1. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų Tėvus, esant poreikiui kviečia mokinių Tėvus dalyvauti pokalbiuose;

11.2. suteikia emocinę paramą mokiniui, patyrusiam patyčias;

11.3. saugo gautą informaciją (1 priedas) apie patyčias klasėje;

11.4. nesiliaujant patyčioms arba esant sudėtingesniam patyčių atvejui kreipiasi į socialinį pedagogą ar VGK ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

12. VGK įvertinusi turimą informaciją:

12.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo Tėvus ir esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

12.2. informuoja Gimnazijos direktorių apie esamą situaciją.

13. Mokiniui pasityčiojus iš Gimnazijos darbuotojo arba Gimnazijos darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias informuoja Gimnazijos direktorių.

14. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie Gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba Gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Gimnazijos tvarkos dokumentuose.

15. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Gimnazijoje teikiama pagalbos mokiniui specialistų ar pedagogų pagalba.

16. Kai yra priežasčių, dėl kurių pagalba Gimnazijoje negali būti teikiama, mokinys ir jo Tėvai informuojami apie kitas pagalbos galimybes Vilniaus mieste.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ir juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

18. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis Bendruoju duomenų apsaugos reglamentu, Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, duomenų valdytojų patvirtintais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų tvarkymą ir teisinę apsaugą.

Vilniaus Žirmūnų gimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Bendrieji duomenys:

Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėti):	
○ ***Žodinės***: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ○ ***Fizinės***: užgauliojimas veiksmais (mušimas, spardymas, kumštelėjimas, spjaudymas, plaukų pešiojimas ir kt.), daiktų atiminėjimas ar gadinimas ir kt.; ○ ***Socialinės***: ignoravimas arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, gąsdinantys, bauginantys gestai ir kt.; ○ ***Elektroninės***: skaudinančių ir gąsdinančių žinučių, komentarų, paveikslėlių, nuotraukų siuntinėjimas, el.laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas socialiniuose tinkluose, pokalbių kambariuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir kt. ○ ***Kiti pastebėjimai*** (įrašyti)_____	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, *patyrusio patyčias,* vardas, pavardė, klasė:	
Asmens, *kuris tyčiojosi,* vardas, pavardė, klasė:	
Asmenų, *stebėjusių patyčias,* vardas, pavardė, klasė:	

Informacija apie įvykį:

.....
Užpildžiusio asmens vardas, pavardė, parašas

.....
Klasės vadovo vardas, pavardė, parašas

Vilniaus Žirmūnų gimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
2 priedas

REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS ALGORITMAS

I. VEIKSMAI PASTEBĖJUS IR/AR ĮTARUS PATYČIAS

1. STABDYTI

- Liepti liautis ir aiškiai pasakyti, kad toks elgesys yra netinkamas.
- Įvardinti matytus faktus.
- Priminti mokinio elgesio taisykles.

2. UŽTIKRINTI SAUGUMĄ

- Jei reikia, atskirti mokinius ir pasirūpinti saugesne aplinka.
- Kilus pavojui mokinio sveikatai ar gyvybei, nedelsiant kreiptis į pagalbą galinčius suteikti asmenis ar institucijas.

3. INFORMUOTI

- Užpildyti pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).
- Informuoti patyčių dalyvių klasių vadovus ir socialinį pedagogą.

II. VEIKSMAI SUŽINOJUS APIE E. PATYČIAS

1. STABDYTI IR IŠSAUGOTI

- Jei įmanoma, sustabdyti netinkamą elgesį.
- Išsaugoti e.patyčių įrodymus: ekrano kopijas, žinutes, nuorodas ir kt.

2. UŽTIKRINTI SAUGUMĄ

- Kilus pavojui mokinio sveikatai ar gyvybei, kreiptis į pagalbą galinčius suteikti asmenis ar institucijas.

3. SURINKTI INFORMACIJĄ

- Užfiksuoti informaciją apie galimai besityčiojančius asmenis.
- Surinkti informaciją apie kitus galimai svarbius faktus ir aplinkybes.

4. INFORMUOTI KLASĖS VADOVĄ

- Užpildyti pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).
- Informuoti e.patyčių dalyvių klasių vadovus ir socialinį pedagogą.
- Pateikti išsaugotus įrodymus.

III. KLASĖS VADOVO VEIKSMAI

1. **SUSIPAŽINTI SU INFORMACIJA** (1 priedas).
2. **IŠSIAIŠKINTI SITUACIJĄ** – organizuoti individualius pokalbius su patyčių dalyviais.
3. **BENDRADARBIAUTI SU TĖVAIS** – informuoti tėvus.
4. **KREIPTIS PAGALBOS** – patyčioms nesiliaujant arba esant sudėtingesniam atvejui, kreiptis į socialinį pedagogą arba VGK.

SVARBU: visada galite pasitarti su Gimnazijos pagalbos mokiniui specialistais.

Vilniaus Žirmūnų gimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
3 priedas

GAIRĖS POKALBIUI SU MOKINIU, PATYRUSIU PATYČIAS

Pokalbio tikslas – padėti mokiniui pasijusti saugiau, išklausyti jo patirtį, surinkti reikalingą informaciją ir susitarti dėl tolesnės pagalbos.

1. Pasirinkite saugią aplinką. Pokalbis turėtų vykti individualiai, ramioje vietoje, nedalyvaujant kitiems patyčių dalyviams.

2. Įvardykite pokalbio tikslą. Mokiniui paaiškinkite, kad pokalbio tikslas – padėti. Galima sakyti: „Man tapo žinoma, kad tu patyrei patyčias. Norėčiau tau padėti."

3. Palaikykite ir išklausykite. Leiskite mokiniui papasakoti savo tempu. Pabrėžkite, kad patyčias patyręs mokinys nėra kaltas dėl to, kas įvyko.

4. Surinkite faktus. Klauskite, kas įvyko/vyksta, kada ir kur, kas dalyvauja, kas matė, ar elgesys kartojasi ir ar vyksta elektroninėje erdvėje.

5. Įvertinkite saugumą. Aptarkite, kada ir kur mokinys jaučiasi nesaugiai, ko reikia, kad jis jaustųsi saugiau, prireikus sudarykite laikiną saugumo planą.

6. Paaiškinkite tolesnius veiksmus. Informuokite mokinį, kokių imsitės veiksmų, kam reikės perduoti informaciją.

7. Susitarkite dėl pakartotinio pokalbio. Su mokiniu sutarkite, kada vėl pasikalbėsite. Jei patyčios kartotųsi – kaip ir kam jis gali apie tai pranešti. Stebėkite situaciją. Aptarkite pagalbos galimybes Gimnazijoje.

8. Pokalbio metu nežadėkite visiško konfidencialumo, nesiūlykite „nekreipti dėmesio" ar „pačiam apsiginti".

SVARBU: visada galite pasitarti su Gimnazijos pagalbos mokiniui specialistais.

Vilniaus Žirmūnų gimnazijos
Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo
4 priedas

GAIRĖS POKALBIUI SU BESITYČIOJANČIUOJU

Pokalbio tikslas – aiškiai įvardyti netinkamą elgesį, padėti mokiniui liautis taip elgtis, informuoti apie tolesnius veiksmus ir pasiūlyti pagalbą.

1. Kalbėkite individualiai. Pokalbis turėtų vykti individualiai, nedalyvaujant kitiems patyčių dalyviams. Pokalbio metu išlikite ramus, venkite žeminimo ar gąsdinimo.

2. Įvardykite žinomus faktus. Praneškite, ką žinote apie mokinio elgesį, neatskleidžiant nereikalingų informacijos šaltinio detalių. Laikykitės konfidencialumo.

3. Įvardykite ribas ir pokalbio tikslą. Paaiškinkite, kad toks elgesys Gimnazijoje netoleruojamas ir prieštarauja mokinio elgesio taisyklėms. Galite sakyti: „Mūsų pokalbio tikslas – padėti tau taip nebesielgti.“

4. Leiskite papasakoti apie situaciją. Galite sakyti: „Papasakok, kas įvyko“. Klausykitės ramiai, neįsitraukiant į ginčą dėl nustatytų elgesio ribų.

5. Informuokite apie tolesnius veiksmus. Pasakykite mokiniui, kad apie situaciją informuosite jo Tėvus, taip pat stebėsite jo elgesį.

6. Pasiūlykite pagalbą. Pasidomėkite mokinio savijauta ir aptarkite, kas galėtų padėti jam liautis netinkamai elgtis.

7. Susitarkite dėl kito žingsnio. Klauskite, ką mokinys galėtų nuo šiol daryti kitaip. Paaiškinkite, kad situaciją stebėsite. Jei situacija nesikeis/kartosis - informuosite socialinį pedagogą ar VGK.

SVARBU: visada galite pasitarti su Gimnazijos pagalbos mokiniui specialistais.